

**Рівненський державний гуманітарний університет**  
**Психолого-природничий факультет**  
**Кафедра природничих наук з методиками навчання**

**Силабус**

Назва дисципліни	«Біорізноманіття»
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	3 кредити, 90 годин
Вид підсумкового контролю	іспит
Викладач	Мельник Віра Йосипівна
Профайл викладача на сайті кафедри, в соцмережі	<a href="https://pnmn.rshu.edu.ua/professor/melnik-vira-yosipivna">https://pnmn.rshu.edu.ua/professor/melnik-vira-yosipivna</a>
E-mail викладача:	<a href="mailto:vugmel@gmail.com">vugmel@gmail.com</a>
Посилання на освітній контент дисципліни в CMS Moodle, або на іншому ресурсі	<a href="https://pnmn.rshu.edu.ua">https://pnmn.rshu.edu.ua</a>
Мова викладання	українська
Консультації	Очні консультації проводяться кожний другий і четвертий вівторок місяця в 15 <sup>30</sup> , або за бажанням здобувача вищої освіти на кафедрі природничих наук з методиками навчання. Он-лайн консультації по Viber, Google Meet та e-mail ( <a href="mailto:vugmel@gmail.com">vugmel@gmail.com</a> )

**ЦІЛІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**Метою** викладання навчальної дисципліни «Біорізноманіття» є ознайомлення з основними закономірностями формування та еволюції біологічного різноманіття, підходами до його кількісної оцінки та проблеми охорони.

Основними **завданнями** вивчення курсу «Біорізноманіття» є:

- навчити здобувачів вищої освіти аналізувати видовий, популяційний, ценотичний та екосистемний рівні прояву різноманіття з позицій системного підходу;
- аналізувати динаміку біорізноманіття протягом еволюції біосфери;
- усвідомити вплив людського суспільства на біологічне різноманіття в світі та в Україні;

- ознайомити здобувачів вищої освіти з методами оцінки та з основними принципами збереження біорізноманіття;
- ознайомити здобувачів вищої освіти з активними і пасивним методами збереження біорізноманіття, вітчизняною і міжнародною правовою базою охорони біорізноманіття.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування наступних компетентностей:

#### **Загальні компетентності:**

ЗК2. Здатність до пошуку інформації з різних джерел, її аналізу та критичного оцінювання.

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Готовність працювати автономно та в команді, керувати групою, проявляти ініціативу і творчий підхід.

#### **Спеціальні (фахові) компетентності:**

СК2. Уміння характеризувати природні системи різного рівня організації для формування наукової картини світу.

СК4. Здатність застосовувати сучасні наукові методи досліджень та інтерпретувати їх результати в навчальний процес.

СК14. Здатність до проведення експериментальних досліджень в галузі природничих наук.

#### **Програмні результати навчання (ПРН):**

ПРН2. Знає термінологію та сучасну номенклатуру природничих наук. Розуміє основні закони, концепції, фундаментальні природничі теорії та загальну структуру природничих наук.

ПРН6. Знає роль живих організмів та біологічних систем різного рівня організації, їх використання, охорону, відтворення.

ПРН7. Знає загальні закономірності перебігу природних явищ на різних рівнях пізнання природи і надає загальне обґрунтування природничо-наукової картини світу.

ПРН14. Вміє вчитися впродовж життя, самоудосконалювати здобуті під час навчання фахові компетентності.

ПРН19. Самостійно освоює доступні інформаційні джерела в царині сучасних наукових досягнень у сфері освіти, природничих наук, біології, фізики, хімії.

## **ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ТА КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ**

Ефективність засвоєння матеріалу дисципліни «Біорізноманіття» значно підвищиться, якщо здобувач вищої освіти попередньо опанував матеріали природничих наук: ботаніка, зоологія, основи екології, основи заповідної справи .

В навчальній діяльності факультету використовуються як внутрішня, так і зовнішня мотивація здобувачів вищої освіти, а саме: різні методи заохочення, стимулювання, які визначають спрямованість, інтенсивність навчання і сприяють проявам творчих здібностей та креативності здобувачів вищої освіти, розуміння значення навчання для майбутнього життя, бажання заслужити авторитет серед товаришів і викладачів.

Спільна (групова) діяльність полягає у виконанні здобувачами вищої освіти командних проєктів, роботі у малих групах під час дискусій та їх взаємоконтролі..

Самостійна робота здобувачів вищої освіти сприяє більш успішному засвоєнню навчального матеріалу, формуванню нових понять, більш високому рівню засвоєння знань.

### **ПЕРЕЛІК ТЕМ**

#### **МОДУЛЬ 1. РОЛЬ БІОРИЗНОМАНІТТЯ, ЙОГО ЗНАЧЕННЯ**

**Змістовий модуль 1. Різноманіття біологічне і ландшафтне**

**Тема 1. Біорізноманіття та його природні функції.**

Поняття «біологічне різноманіття». Біорізноманіття та механізми забезпечення гомеостазу в екосистемах. Життєві цикли як умова забезпечення безперервності життя. Основні принципи регуляції та інтеграції процесів життєдіяльності тварин, рослин та інших організмів. Проблема зменшення

біорізноманіття. Таксономічні групи організмів. Природні функції біорізноманіття. Цінність біорізноманіття для людини. Внутрішня цінність біорізноманіття.

## **Тема 2. Рівні організації різноманіття біологічних систем**

Концепція біорізноманіття та особливості його проявів на молекулярному, клітинному, організмовому, популяційно-видовому, біоценотичному та біосферному рівнях організації живої матерії. Чинники зміни генофонду популяції. Систематика – наука про видове різноманіття. Біоценозний рівень організації біорізноманіття. Біогеоценоз як середовище еволюції. Основні закономірності функціонування біогеоценозів. Поняття про біологічну продуктивність. Вид як зв'язуюча ланка різних екосистем. Агроценози – штучні екосистеми. Стратегія забезпечення гомеостазу на біогеоценотичному рівні. Біосферний рівень організації біорізноманіття. Значення фотосинтезу та хемосинтезу для існування стабільної біосфери. Біосферні кризи, їх причини та вплив на темпи еволюції. Основні типи природних екосистем України, їх характеристика та загрози біорізноманіттю. Господарча діяльність людини як важливий фактор еволюції.

## **Тема 3. Біорізноманіття України, його екологічний стан**

Загальна характеристика сучасного стану біорізноманіття України, історія формування біорізноманіття на території України. Природні регіони України (Полісся, Лісостеп, Степ, Українські Карпати, Кримські гори). Біорізноманіття Рівненщини. Принципи охорони біорізноманіття. Національна політика і національна програма України в сфері збереження та збалансованого використання біорізноманіття та засоби її реалізації.

### **Змістовий модуль 2. Ротація біорізноманіття**

## **Тема 4. Головні загрози біорізноманіттю**

Пряме знищення живих організмів: надмірна експлуатація природних популяцій тварин і рослин, промисел біоресурсів Світового океану та прісних водойм, спортивне мисливство, рибальство, збір лікарських рослин,

браконьєрство, вилов і продаж рідкісних та екзотичних видів тварин і рослин, інші форми прямого знищення живих організмів. Опосередковане знищення біорізноманіття: глобальні зміни у природному середовищі, забруднення довкілля, забруднення Світового океану, скорочення площ природних біотопів та їх фрагментація, зміни в екосистемах, біологічне забруднення, проблеми рекреації, втрата природних територій та їх забруднення внаслідок процесу урбанізації, зменшення біорізноманіття сільськогосподарських, пряме знищення живих організмів тварин і рослин, розвиток біотехнологій.

## **Тема 5. Циклічні та сукцесійні зміни різноманіття**

Циклічні біосистеми. Зміни різноманіття в результаті динаміки енергетики екосистем. Сезонна динаміка екосистем, виключення окремих видів зі складу угруповань. Видоутворення та вимирання. Вплив міграційних процесів на видове різноманіття. Багаторічні циклічні зміни біорізноманіття. Сукцесійне різноманіття та поняття гетерогенного середовища. Зміни різноманіття при сукцесійних процесах, субклімаксні і клімаксні системи. Значення абіотичних факторів в сезонних змінах біорізноманіття. Сезонні сукцесії в екосистемах. Порушення сукцесійних процесів при антропогенних навантаженнях.

## **Тема 6. Еволюція біорізноманіття**

Різноманіття як результат еволюції біоти. Екологічні ніші, принцип Гаузе. Зміни ємності екосистем, зростання складності екосистем на всіх рівнях живої матерії. Зміни різноманіття біосфери. Біологічні інвазії, причини, наслідки. Аборигенна та адвентивна частина біоти. Антропогенний фактор і його наслідки для біорізноманіття. Формування квазіприродних екосистем, збільшення різноманіття штучних біосистем.

## **МОДУЛЬ 2. СОЗОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ БІОРІЗНОМАНІТТЯ**

### **Змістовий модуль 3. Сучасні методи та правові засади збереження біорізноманіття**

## **Тема 7. Основні принципи збереження біорізноманіття**

Принципи популяційно-видового, екосистемного та біосферного рівнів. Стан флори і фауни України. Раритетна флора і фауна. Флора і фауна на територіях спеціального призначення. Сучасні методи збереження біорізноманіття: поновлення списків Червоних і Зелених книг, створення нових заповідних територій, міжнародне співробітництво в питаннях збереження біорізноманіття, національні програми збереження біорізноманіття, розвиток екомережі, природоохоронних технологій в промисловості, сільському господарстві та рибному промислі, боротьба з браконьєрством, розвиток екотуризму. Система заходів щодо охорони флори і фауни, проблеми. Заходи щодо охорони мігруючих видів. Управління в галузі використання рослинного і тваринного світу.

## **Тема 8. Оцінка біорізноманіття**

Поняття таксономічного багатства і таксономічного різноманіття. Якісна оцінка різноманіття, поняття рівня багатства. Кількісна оцінка різноманіття, поняття видового і таксономічного багатства. Індекси різноманіття. Індекс Сімпсона, його суть, застосування. Суть індексу Шеннона. Розподіл видів за рясністю та її значення для оцінки різноманіття. Оцінка рідкісних видів різноманіття. Домінування видів. Оцінки різноманіття для природних і порушених екосистем.

## **Тема 9. Правовий режим збереження біорізноманіття**

Проблеми правового регулювання збереження і використання біорізноманіття. Державний контроль у галузі збереження біорізноманіття. Виявлення порушень та застосування заходів впливу до порушників природоохоронного законодавства. Міжнародна екологічна співпраця. Вимоги міжнародно-правових актів з питань збереження біорізноманіття та адаптація їх до національного законодавства України. Конвенція про охорону біологічного різноманіття. Конвенція про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі.

## РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

### Основна:

1. Гродзинський Д.М., Шеляг - Сосонко Ю.Р. та ін.. Проблеми збереження та відновлення біорізноманіття України. К. : Академперіодика, 2001. 105 с.
2. Дудкін О.В., Єна А.В., Коржнев М.М. та ін. Оцінка і напрямки зменшення загроз біорізноманіттю України. К. : Хімджест, 2003. 400 с.
3. Загороднюк І. Основи диверсикології. навч. посібник. Ужгород: УжНУ, 2004. 201с.
4. Кобеньок Г.В., Закорко О.П., Марушевський Г.Б. Збереження біорізноманіття, створення екомережі та інтегроване управління річковими басейнами: Посібник для вчителів і громадських природоохоронних організацій. Київ :, 2008. 200с.
5. Малишева Н.Р., Олещенко В.І., Кузнецова С.В. Правові засади впровадження в Україні Концепції про охорону біорізноманіття. Київ : Хімджест, 2003. 176 с.
6. Солодкий В.Д., Рибак І.П., Шутак Г.Д. та ін. Заповідна справа та збереження біорізноманіття. Навчальний посібник. Харків : НТУ «ХПІ», Чернівці – Зелена буковина.2010. 320с.

### Додаткова:

1. Збереження біорізноманіття: традиції та сучасність. Відповідальний редактор Т. Гарадашук. Товариство «Зелена Україна». Київ : Хімджест, 2003. 120 с.
2. Розбудова екомережі України. Програма розвитку ООН (UNDP). К.1999. 127с
3. Патица В.П., Соломаха В.А., Бурда Р.І. Перспективи використання, збереження та відтворення агробіорізноманіття України. Київ : Хімджест, 2003. 256 с.
4. Червона книга України: Рослинний світ. К. УЕ, 1996. 608 с.
5. Червона книга України: Тваринний світ. К. УЕ, 1996. 608 с.
6. Шеляг- Сосонко Ю.Р., Дубина Д.В., Вакаренко Л.П. та ін. Збереження і невиснажливе використання біорізноманіття України: стан та перспективи. Київ: Хімджест, 2003. 248 с.
7. Національна доповідь України про збереження біологічного різноманіття. Міністерство охорони навколишнього природного середовища. Міжвідомча

координаційна комісія з питань збереження біологічного та ландшафтного різноманіття. Київ, 1997. 31 с.

### **Міжнародні конвенції та угоди про охорону біорізноманіття**

1. Закон України "Про ратифікацію Конвенції про охорону біологічного різноманіття" 29.11.1994 р., № 165/96-ВР.
  2. Конвенція про охорону біологічного різноманіття (Ріо-де-Жанейро, 1992).
  3. Закон України "Про приєднання України до Конвенції 1979 року про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі", 29.10.1996 р., № 436/96-ВР.
  4. Конвенція" про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Берн, 1979).
  5. Закон України "Про участь України в Конвенції про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовище існування водоплавних птахів", 29.10.1996 р., № - 437/96 ВР.
  6. Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовище існування водоплавних птахів (Рамсар, 1971).
  7. Закон України "Про приєднання України до Конвенції про збереження мігруючих видів диких тварин", 19ЮЗ.1999 р., № 535-XIV.
  8. Конвенція про збереження мігруючих видів диких тварин (Бонн, 1979).
- 
1. <https://ips.ligazakon.net/document/KP970439> – Концепція збереження біологічного різноманіття України;
  2. <http://www.biodiv.org/default.shtml> – Науково-освітній центр збереження біорізноманіття Мінприроди України та НУ «Києво-Могилянська академія»;
  3. <https://wwf.ua/?8550941/cor15-and-ukraine> – Глобальна Рамкова Програма для України щодо збереження біорізноманіття;
  4. [www.proforest.org](http://www.proforest.org) – Міжнародний методичний посібник з проблем збереження особливо цінних лісів.
  5. <https://uk.wikipedia.org/wiki/> – Біорізноманіття України;
  6. <https://uncg.org.ua/doslidzhennia-bioriznomanittia-ukrainy-tryvaiut/> – Дослідження біорізноманіття України;



## ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Для організації освітнього процесу необхідне інформаційне, технічне та програмне забезпечення. Інформаційне забезпечення становлять бібліотечні фонди РДГУ, можливість роботи у мережі Інтернет (комп'ютерні класи), робота власного сайту та мобільні пристрої для оперативної комунікації. У міжсесійний період здобувачу вищої освіти необхідна наявність комп'ютерної техніки та оргтехніки для виконання завдань самостійної роботи.

Прикладне програмне забезпечення:

- текстовий редактор MS Word для створення документів;
- Microsoft EXEL для табличної обробки та аналізу даних;
- програма для створення презентацій (Microsoft Pover Point).

## ВИДИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ОЦІНЮВАННЯ

Код компетентності (згідно ОПШ)	Назва компетентності	Код програмного результату навчання	Назва програмного результату навчання	Методи навчання	Методи оцінювання результатів навчання
ЗК 2	Здатність до пошуку інформації з різних джерел, її аналізу та критичного оцінювання	ПРН2	Знає термінологію та сучасну номенклатуру природничих наук. Розуміє основні закони, концепції, фундаментальні природничі теорії та загальну структуру природничих наук	МН4, МН5, МН6, МН7	МО2, МО4, МО6, МО7, МО8
		ПРН 14	Вміє вчитися впродовж життя, самоудосконалювати здобуті під час навчання фахові компетентності	МН4, МН5, МН6, МН7	МО2, МО4, МО7, МО8

ЗК3	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	ПРН14	Вміє вчитися впродовж життя, самоудосконалювати здобуті під час навчання фахові компетентності	МН1, МН5, МН6, МН7	МО2, МО4, МО7, МО8
ЗК6	Готовність працювати автономно та в команді, керувати групою, проявляти ініціативу і творчий підхід	ПРН19	Самостійно освоєє доступні інформаційні джерела в царині сучасних наукових досягнень у сфері освіти, природничих наук, біології, фізики, хімії	МН2, МН3, МН5, МН6, МН7	МО2, МО4, МО6, МО7, МО8, МО9,
ФК2	Уміння характеризувати природні системи різного рівня організації для формування наукової картини світу	ПРН6	Знає роль живих організмів та біологічних систем різного рівня організації, їх використання, охорону, відтворення	МН1, МН2, МН3, МН5, МН6, МН7	МО2, МО4, МО6, МО7, МО8, МО9,
ФК4	Здатність застосувати сучасні наукові методи досліджень та інтерпретувати їх результати в навчальний процес	ПРН7	Знає загальні закономірності перебігу природних явищ на різних рівнях пізнання природи і надає загальне обґрунтування природничо-наукової картини світу	МН2, МН3, МН5, МН6, МН7	МО2, МО4, МО6, МО7, МО8
ФК14	Здатність до проведення експериментальних досліджень в галузі природничих наук	ПРН 7	Знає загальні закономірності перебігу природних явищ на різних рівнях пізнання природи і надає загальне обґрунтування природничо-наукової картини світу	МН2, МН3, МН5, МН6, МН7	МО2, МО4, МО6, МО7, МО8

## **МЕТОДИ НАВЧАННЯ**

МН1 – словесний метод (лекція, дискусія тощо);

МН2 – практичний метод (практичні заняття);

МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);

МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, складання реферату);

МН5 – відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні тощо);

МН6 – самостійна робота;

МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

## **МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ**

МО1 –екзамен;

МО2 –усне або письмове опитування

МО3 - колоквіум,

МО4 –тестування;

МО5 – командні проєкти;

МО6 – реферати, есе;

МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

МО8 – презентації та виступи на наукових заходах;

МО9 – захист лабораторних і практичних робіт;

## **СИСТЕМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ В РІВНЕНСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ ГУМАНІТАРНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ**

В університеті діє система оцінювання програмних результатів навчання здобувачів вищої освіти, що реалізується в ході виконання і захисту практичних робіт та модульного контролю, для яких визначено мінімальну кількість балів, яку слід набрати для формування рейтингового балу здобувача вищої освіти та виставлення його у залікову книжку і відомість успішності здобувачів вищої

освіти з відповідними оцінками. За кожну пропущену лекцію здобувач вищої освіти пише реферат на тему задану викладачем.

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного й модульного контролю. Підсумкова оцінка є сумою рейтингових оцінок, отриманих за окремі оцінювані форми навчальної діяльності. Завдання оцінюються в діапазоні від 0 до 100 балів включно. Для отримання екзамену потрібно набрати не менше 60 балів за 100-бальною шкалою.

Згідно Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти РДГУ результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється за такими рівнями та критеріями (табл.):

### Критерії оцінювання результатів навчання

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90-100	А	Відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності.	Високий (творчий)	Відмінно	Зараховано
82-89	В	Добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	Добре	Зараховано

74-81	C	Добре	Здобувач вищої освіти вмiє зiставляти, узагальнювати, систематизувати iнформацiю пiд керiвництвом викладача, загалом самостiйно застосовувати її на практицi; контролювати власну дiяльнiсть; виправляти помилки, з-помiж яких є суттєвi, добирати аргументи для пiдтвердження думок	Достатнiй (конструктивно-варiативний)	Добре	Зараховано
64-73	D	Задовiльно	Здобувач вищої освіти вiдтворює значну частину теоретичного матерiалу, виявляє знання i розумiння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матерiал, виправляти помилки, з-помiж яких є значна кiлькiсть суттєвих	Середнiй (репродуктивний)	Задовiльно	Зараховано
60-63	E	Задовiльно	Здобувач вищої освіти володiє навчальним матерiалом на рiвнi, вищому за початковий, значну частину його вiдтворює на репродуктивному рiвнi	Середнiй (репродуктивний)	Задовiльно	Зараховано
35-59	FX	Незадовiльно з можливистю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володiє матерiалом на рiвнi окремих фрагментiв, що становлять незначну частину навчального матерiалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	Незадовiльно	Не зараховано
1-34	F	Незадовiльно з обов'язковим повторним вивченням дисциплiни	Здобувач вищої освіти володiє матерiалом на рiвнi елементарного розпiзнання i вiдтворення окремих фактiв, елементiв, об'єктiв	Низький (рецептивно-продуктивний)	Незадовiльно	Не зараховано

Пiдсумкова (загальна) оцiнка з навчальної дисциплiни є сумою рейтингових оцiнок (балiв), одержаних за окреми оцiнюванi форми навчальної дiяльностi: поточне та пiдсумкове оцiнювання рiвня засвоєння теоретичного матерiалу пiд

час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка за залік та заохочувальні бали.

**Заохочувальні бали нараховуватимуться за такі види робіт:**

- участь здобувача вищої освіти у науковому гуртку – 5 балів,
- участь здобувача вищої освіти у конкурсі студентських наукових робіт – 5 балів;
- участь здобувача вищої освіти у науковій студентській конференції – 3 бали;
- публікація тез чи наукової статті – 3-5 балів відповідно;
- призове місце в 2 турі Всеукраїнського конкурсу наукових робіт, або олімпіади з природничих наук:
  - I місце – 15 балів;
  - II місце – 10 балів;
  - III місце – 8 балів.

**РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ  
ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Поточний контроль та самостійна робота										
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3			Контрольна СРС	Іспит
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	6	40
4	4	4	4	4	4	4	4	4		
Модульний контроль - 6			Модульний контроль - 6			Модульний контроль - 6				

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів

## Критерії по видах діяльності

№ з/п	Вид навчальної діяльності	Оціночні бали	Кількість балів
Т1 – Т3	Своєчасне виконання та результативний захист завдань практичної роботи	2	6
	Виконання завдань самостійної роботи	2	6
	Модульний контроль	6	6
Т4 – Т6	Своєчасне виконання та результативний захист завдань практичної роботи	2	6
	Виконання завдань самостійної роботи	2	6
	Модульний контроль	6	6
Т7 – Т9	Своєчасне виконання та результативний захист завдань практичної роботи	2	6
	Виконання завдань самостійної роботи	2	6
	Контрольна робота з СРС	6	6
	Модульний контроль	6	6
Іспит		40	40
<b>Разом</b>			<b>100</b>

### Контрольна робота з самостійної роботи здобувача вищої освіти:

**6 балів** – здобувач вищої освіти логічно, правильно відтворює навчальний матеріал, самостійно аналізує та розкриває суть питання, формує узагальнення та висновки;

**4 бали** – здобувач вищої освіти правильно відповідає на поставлені запитання, обґрунтовує відповіді з окремими неточностями;

**2 бали** – здобувач вищої освіти дає визначення окремих логічних понять, в загальному відповідає на поставлені питання;

**1 бал** – здобувач вищої освіти фрагментарно відповідає на питання, але не в змозі зробити висновки.

## ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

При організації освітнього процесу в Інституті педагогіки і психології Рівненського державного гуманітарного університету здобувачі вищої освіти, викладачі, лаборанти та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу у РДГУ, Положення про академічну

доброчесність, Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти, Положення про практики здобувачів вищої освіти, Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти, Положення про державну атестацію здобувачів вищої освіти тощо. Кожен викладач ставить здобувачам вищої освіти вимоги та правила поведінки на заняттях, доводить до їх відома про методичні рекомендації щодо виконання різних видів робіт. Система вимог і правил поведінки здобувачів вищої освіти на заняттях включає обов'язкову присутність здобувача під час практичного заняття; недопустимість запізнь на заняття; заборона користування під час заняття мобільним телефоном, планшетом, чи іншими мобільними пристроями; відповідальність за несвоєчасне виконання завдань, поставлених викладачем тощо.

В методичних рекомендаціях щодо виконання різних видів робіт, конкретизуються вимоги до їх виконання, вказується форма представлення здобувачем вищої освіти відповідей у різних форматах (усна відповідь, реферат, презентація, відеоматеріал тощо), що передбачає можливість самоконтролю та досягнення результатів навчання.

## **ПОЛІТИКА ДОБРОЧЕСНОСТІ**

Основною функцією системи запобігання та виявлення текстових запозичень є підвищення якості навчання, розвиток навичок коректної роботи із джерелами інформації, необхідність самостійності та індивідуальності створення авторської роботи.

Метою впровадження системи запобігання та виявлення текстових запозичень є формування вимог дотримання наукової етики, підвищення відповідальності науково-педагогічних, педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти за виявлення плагіату у їхніх роботах. Здобувач вищої освіти, виконуючи самостійну або індивідуальну роботу, (реферат, презентацію тощо) повинен дотримуватись політики доброчесності. У разі наявності плагіату в індивідуальній роботі здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і повторно виконує індивідуальні завдання повторно зі зміною тематики. Пропущені заняття мають бути відпрацьовані в позаурочний час.



Перевірку робіт здобувачів вищої освіти на наявність у них текстових запозичень перед допуском до доповіді, чи захисту кваліфікаційної роботи проводять за допомогою системи [StrikePlagiarism.com](https://www.strikeplagiarism.com), яка рекомендована МОН України.

Силабус розроблений на основі робочої програми навчальної дисципліни «Основи заповідної справи», протокол № 5 від «26» серпня 2022 року.